

Memoriu *amicus curiae* pentru Curtea de Apel București

Ref. dosar nr. 8100/2/2025

- Secția a IX-a contencios administrativ și fiscal

Termen: 16.01.2026.

Preambul

Subscrisa Societate Academică de Științe Administrative, persoană juridică de drept privat, independentă, apolitică, fără scop patrimonial, prestatoare de activități de utilitate publică, cu personalitate juridică constatată prin încheierea Judecătoriei Sectorului 1 București, nr. 2632/299/2008, având drept scop promovarea și apărarea în mediile corespunzătoare a drepturilor, libertăților și a intereselor științifice, profesionale, materiale, sociale și culturale ale cadrelor didactice, cercetătorilor și specialiștilor în programele de științe administrative, formulăm prezentul memoriu *amicus curiae* cu scopul de a sprijini instanța de judecată prin oferirea unei perspective mai largi asupra învățământului juridic universitar de științe administrative.

I. Complexitatea fenomenelor sociale și rolul științelor administrative în cercetarea acestora

Reflectând la istoria ideilor științifice despre administrația publică vom observa că de mai bine de un secol componenta juridică reprezintă o caracteristică de bază a relațiilor sociale și, în special, a relațiilor putere – administrație, normativitatea juridică fiind prezentă ca un element identitar.

Știința administrației din România în perioada interbelică a situat pe primul loc legalitatea, susținând că se poate asigura organizarea rațională și eficientă a activității administrative numai cu respectarea normelor juridice. Această abordare tradițională a permis descifrarea trăsăturilor esențiale, nu însă și complexitatea universului administrativ. Deschiderea spre interferențele subsistemului administrației cu mediul social, politic, juridic, cu componentele sistemului social-global a reprezentat o etapă superioară.

Cercetarea românească în domeniul științelor administrative din perioada interbelică a pus accent pe dimensiunea juridică a acesteia, asigurând nota identitară principală a acestui domeniu de cunoaștere, putându-se afirma că administrația publică trăiește prin intermediul dreptului ca fundament al construcției și funcționării sistemului acesteia.

Locul prioritar al legalității în studierea administrației publice este, îndeobște, argumentat prin aceea că organizarea rațională și eficientă a acesteia nu se poate realiza prin activități care încalcă ordinea de drept, drepturile, libertățile, interesele legitime. Dreptul este chemat să normeze inclusiv procedurile de lucru și standardele de comportament ale funcționarilor publici, să circumscrie granițele de manifestare a puterii discreționare.

Ca activitate executivă, administrația implementează actele de reglementare primară a relațiilor sociale. Așa cum statuează dispozițiile art.1, alin. 3 din Legea privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative nr. 24 din anul 2000, republicată: „Activitatea de legiferare reprezintă principala modalitate de implementare a politicilor publice, asigurând instrumentele necesare pentru punerea în aplicare a soluțiilor de dezvoltare economică și socială, precum și pentru exercitarea autorității publice”.

Cunoașterea complexității fenomenelor administrației nu exclude atașarea unor elemente de management, ori de științe politico-sociale, care pot spori profunzimea înțelegerii misiunilor acesteia în societatea actuală.

Studierea administrației publice numai prin prisma dreptului nu ar permite cercetarea complexă a conținutului activității administrative, interrelațiile mecanismului administrativ. Dinamica fenomenelor administrative excede analizei juridice rigide, pe baza dreptului pozitiv, rămânând insuficient observate aspectele sociologice, de comportament, de organizare rațională, eficientă, etc. utile profesioniștilor spațiului public.

Pentru înțelegerea complexității fenomenului cercetat, studiul administrației publice nu se mărginește numai la cercetarea aspectelor juridice, ci examinează interferențele subsistemului administrativ cu mediul social, politic, cu componentele sistemului social-global, învățământul superior dezvoltând în acest sens programe de studii în științe administrative. În cadrul acestor programe bazate pe abordarea interdisciplinară, perspectiva normativistă se completează cu cea social politică sau administrativă, în spiritul gândirii critice și a valorilor democrației și statului de drept.

II. Discipline juridice în programele universitare de științe administrative

Dreptul nu poate lipsi din programele de științe administrative, discipline juridice având dintotdeauna o prezență consistentă în studiul științific al administrației publice la nivel universitar.

Astfel, Standardele Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS) privind evaluarea externă a calității academice la programele de studii universitare de licență și de master (<https://www.aracis.ro/wp-content/uploads/2022/10/5.-Standarde-C5-28.09.2022.pdf>), cuprind discipline juridice, după cum urmează:

- Drept administrativ;
- Drept constituțional;
- Dreptul muncii și securității sociale;
- Contencios administrativ;
- Achiziții publice;
- Drept administrativ european;
- Drept și administrarea afacerilor;
- Drept financiar și fiscal;
- Logistică formală;
- Teoria generală a statului și dreptului;
- Drept civil;
- Drept european;
- Elemente de drept penal și procedură penală;
- Justiție europeană;
- Elemente de drept internațional;
- Protecția juridică a drepturilor omului.

Din cele de mai sus, se observă o prezență consistentă a disciplinelor juridice în programele universitare de științe administrative, în spiritul tradițiilor statuate de către mari precursori, precum Paul Negulescu, Anibal Teodorescu, Constantin Rarincescu ș.a.

III. Practică europeană

Din analiza practicii europene rezultă că:

- noțiunea de „învățământ juridic superior” este înțeleasă într-un sens material și funcțional;
- predarea disciplinelor juridice în școlile de administrație publică, științe politice sau instituții interdisciplinare reprezintă o prezență constantă și este recunoscută ca activitate juridică academică deplină;

Dintre numeroasele exemple de universitari europeni specializați în științe juridice care își desfășoară activitatea în instituții de științe social- politice și administrative, relevăm:

1. Olivier Dutheillet de Lamothe

Profesor de drept public la Sciences Po Paris, Judecător al Consiliului Constituțional al Franței (Conseil constitutionnel)

Sciences Po este instituție de științe politice și politici publice.

2. Dominique Rousseau

Profesor de drept constituțional la Sciences Po Paris, Membru al comisiilor de reflecție constituțională ale statului francez, Autoritate majoră citată constant de jurisdicțiile constituționale.

3. Jean-Bernard Auby, Profesor emerit de drept administrativ și drept administrativ comparat la Sciences Po Paris.

4. François Lafarge, profesor la Școala Națională de Administrație Publică din Franța (ENA).

5. Ross Cranston, Professor of Law, London School of Economics and Political Science, actual judecător la Administrative Court.

Cu speranța utilității pentru instanță a demersului nostru,

Societatea Academică de Științe Administrative

Prof. univ. dr. Emil Bălan

Președinte

